

ОТГОВОРИ НА ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ ПО СПЕЦИАЛНИЯ ДОКЛАД НА ЕВРОПЕЙСКАТА СМЕТНА ПАЛАТА

„ПОДКРЕПА ОТ ЕВРОПЕЙСКИЯ СОЦИАЛЕН ФОНД (ЕСФ) ЗА БОРБА С ДЪЛГОТРАЙНАТА БЕЗРАБОТИЦА — МЕРКИТЕ ТРЯБВА ДА БЪДАТ ПО- ЦЕЛЕНАСОЧЕНИ, АДАПТИРАНИ И НАБЛЮДАВАНИ“

РЕЗЮМЕ

I. Предоставянето на подкрепа на хората, в това число хората в неравностойно положение като трайно безработните лица, е в основата на задачата на Европейския социален фонд, както е посочено в член 3 от регламента за периода 2014—2020 г.

В препоръката на Съвета от 2016 г. относно интеграцията на дълготрайно безработните лица на пазара на труда бе подчертана ключовата роля на Европейският социален фонд като основния финансов инструмент на Съюза за борба с дълготрайната безработица.

На равнището на ЕС държавите членки се споразумяха относно Европейския стълб на социалните права и неговите принципи и права, които са от съществено значение за справедливите и добре функциониращи пазари на труда. В него изрично се посочва, че всеки има право на навременна и съобразена с нуждите помощ за подобряване на перспективите си за заетост (принцип 4), като по този начин се потвърждават отново ключовите елементи на препоръката.

Между 2014 г. и края на 2020 г. по ЕСФ и инициативата за младежка заетост (ИМЗ) бяха подкрепени 5,9 милиона трайно безработни лица, като по този начин бяха ефективно изпълнени задачите им и бяха предоставени нови възможности на тези, които са най-отдалечени от пазара на труда.

IV. Инвестиционният приоритет (наричан по-долу „ИП“) „Достъп до заетост за търсещите работа и неактивните лица, включително трайно безработни и лица, които са отдалечени от пазара на труда, също и чрез местни инициативи за заетост и подкрепа за мобилността на работната сила“ (ИП 8.i) на Европейския социален фонд (ЕСФ) е единственият ИП, който се отнася конкретно до трайно безработните лица. Въпреки това е важно също така да се наблегне на ИП (9.i) „Активно приобщаване, включително с оглед насърчаване на равните възможности и активното участие и по-добрата пригодност за заетост“. Този инвестиционен приоритет също изигра съществена роля за отговарянето на потребностите на тази целева група, по-специално чрез цялостни интервенции, включващи както мерки за повишаване на активността, така и предоставяне на подходящи услуги като жилищно настаняване, социални грижи и здравно обслужване. Комисията отбелязва, че към момента на одита 1,6 милиона трайно безработни лица са били подкрепени по ИП 8.i и допълнителни 1,8 милиона — по ИП 9.i.

VI. ЕСФ е основният инструмент на бюджета на ЕС за инвестиране в хората. Държавите членки обаче предоставят подкрепа на безработните, в това число трайно безработните, и чрез национални мерки и програми.

В хода на преговорите по програмите по ЕСФ за периода 2014—2020 г. Комисията настоятелно насърчи държавите членки да избират инвестиционните приоритети, които са най-подходящи за справяне с установените в специфичните за държавите препоръки (СДП) предизвикателства. Комисията също така предложи държавите членки да разпределят критична маса от финансирането от ЕСФ за тези най-важни предизвикателства.

VII. Индивидуализираният подход е основен елемент в препоръката на Съвета от 15 февруари 2016 г. относно интеграцията на дълготрайно безработните лица на пазара на труда. Въпреки че Комисията насърчава използването на индивидуализиран подход за посрещане на нуждите

на трайно безработните и това беше изискване за ИМЗ, нямаше такова изискване за финансирането от ЕСФ.

VIII. През периода 2014—2020 г. беше отделено особено внимание на постигането на точния баланс между разумната административна тежест и изискванията за мониторинг. За да бъдат получени съдържателни и по-пълни данни, в рамката за мониторинг и оценка бяха въведени някои нови елементи. Един от тях е въвеждането на общи показатели за крайни продукти и за резултати, което допринесе за намаляване на административната тежест и улесни обобщаването и получаването на по-надеждни данни.

IX. Първо тире — Комисията приема препоръката.

В хода на преговорите по програмите Комисията ще припомни необходимостта от по-добро насочване към трайно безработните в държавите членки и в регионите, където дълготрайната безработица продължава да е висока.

Второ тире — Комисията приема препоръката.

В контекста на Комитета за ЕСФ+ Комисията ще предостави подкрепа на държавите членки във връзка с начините за осигуряване на индивидуализиран подход, когато прилагат мерки за повишаване на активността на трайно безработните.

Трето тире — Комисията приема препоръката.

В тези оценки ще бъдат разгледани редица целеви групи, в това число трайно безработните, за всички тематични цели, тъй като всички те играят роля за успеха на операциите, насочени към трайно безработните или към други групи в неравностойно положение. Когато е възможно, ще бъдат набелязани добри практики и между Комисията и държавите членки ще бъдат споделени „ответни действия“.

ВЪВЕДЕНИЕ

03. Прегледът на заетостта и социалното развитие в Европа (ESDE) за тримесечието от септември 2021 г. показва, че икономиката на ЕС и пазарът на труда в Съюза са започнали да се възстановяват от пандемията от COVID-19, като заетостта и безработицата са почти на нивата отпреди кризата.

23. Инвестиционният приоритет (наричан по-долу „ИП“) „Достъп до заетост за търсещите работа и неактивните лица, включително трайно безработни и лица, които са отдалечени от пазара на труда, също и чрез местни инициативи за заетост и подкрепа за мобилността на работната сила“ на ЕСФ е единственият ИП, който се отнася конкретно до трайно безработните лица. Важно е обаче да се подчертае, че ИП „Активно приобщаване, включително с оглед насърчаване на равните възможности и активното участие и по-добрата пригодност за заетост“ изигра съществена роля за отговаряне на потребностите на тази целева група.

Комисията отбелязва, че към момента на одита 1,6 милиона трайно безработни лица са били подкрепени по ИП 8.i и допълнителни 1,8 милиона — по ИП 9.i (социално приобщаване).

25. Държавите членки са подкрепили трайно безработните или чрез ИП 8.i, или чрез други приоритети. Предвид изискванията за тематична концентрация някои държави членки също така решиха да се справят с подобни предизвикателства с национално финансиране.

Инвестициите, необходими за социалното приобщаване на трайно безработните, могат да бъдат подпомогнати например по тематична цел 9.

В рамките на тази тематична цел държавата членка може например да предоставя подкрепа за интегрирани подходи, в които се съчетават различни форми на мерки за пригодност за заетост,

като индивидуализирана подкрепа, консултиране, ориентиране, достъп до общо и професионално образование и обучение, както и достъп до услуги, по-специално здравни и социални услуги, грижи за деца и интернет услуги.

28. Както е показано във втория шестмесечен доклад за изпълнението, Европейският инструмент за временна подкрепа с цел смекчаване на рисковете от безработица при извънредни обстоятелства (SURE) е успял да смекчи тежкото социално-икономическо въздействие в резултат на пандемията от COVID-19. Изчислено е, че през 2020 г. националните мерки на пазара на труда, подкрепени от SURE, са намалили безработицата с почти 1,5 милиона души в деветнадесетте държави членки бенефициери. На 4 март 2021 г. Комисията представи Препоръка относно ефективна активна подкрепа за заетостта вследствие на кризата с COVID-19 (ЕАПЗ). В нея се очертава стратегически подход за постепенен преход от спешните мерки, предприети за запазване на заетостта по време на пандемията, към новите мерки, необходими за възстановяване, придружено от създаване на работни места. В ЕАПЗ държавите членки се приканват да използват наличните средства от ЕС, в това число новите ресурси, предоставени чрез програмата NextGenerationEU — по-специално Механизма за възстановяване и устойчивост и REACT-EU (Помощ за възстановяване в полза на сближаването и териториите на Европа).

29. С Инвестиционните инициативи в отговор на коронавируса (CRII и CRII+), последвани от REACT-EU, Комисията показва своята способност за реакция спрямо една безпрецедентна социална, икономическа и здравна криза и способността си да предлага краткосрочни, средносрочни и дългосрочни решения за справяне с нея.

Например, що се отнася до Словакия, цифрата „над 1 милиард евро“ включва и средства за COVID-19 по CRII+ (средства, преразпределени от Европейския фонд за регионално развитие) в отговор на пандемията с цел да се финансират схеми за работа с намалено работно време (STWS).

Преди COVID-19 финансирането от Съюза по тематична цел 8 възлизаше на 796 милиона евро.

КОНСТАТАЦИИ И ОЦЕНКИ

37. Комисията отбелязва, че към момента на одита 1,6 милиона трайно безработни лица са били подкрепени по ИП 8.i и допълнителни 1,8 милиона — по ИП 9.i (социално приобщаване).

38. За периода 2021—2027 г. Комисията има за цел да изключи временно прякото създаване на работни места от общините, освен ако не е придружено от компонент за повишаване на квалификацията.

40. Държавите членки имаха възможността да се справят с предизвикателствата, посочени в документите за изразяване на позиция по държави, с финансиране от ЕС или с национално финансиране.

41. Комисията и съзакондателите не сметнаха за необходимо да се създаде специален инвестиционен приоритет за трайно безработните в законодателството за европейските структурни и инвестиционни фондове (ESIF) за периода 2014—2020 г. Причината отново беше да се избегне ненужна сложност.

Между 2014 г. и края на 2020 г. по ЕСФ и инициативата за младежка заетост (ИМЗ) бяха подкрепени 5,9 милиона трайно безработни лица, като по този начин бяха ефективно изпълнени задачите им и бяха предоставени нови възможности на тези, които са най-отдалечени от пазара на труда.

45. Чрез препоръката на Съвета относно укрепване на гаранцията за младежта от 2020 г. държавите членки се ангажираха да поставят специален акцент върху подкрепата за младите

хора, които са най-отдалечени от пазара на труда, като по този начин се намали риска от ефект на подбиране.

46. Комисията е наясно с риска и продължава да следи за елементи, които показват, че той може да възникне.

47. До края на 2020 г. чрез ЕСФ и ИМЗ са подкрепени 5,9 милиона трайни безработни по всички инвестиционни приоритети. Само 35 % от тези трайно безработни са подкрепени по инвестиционния приоритет „достъп до заетост”.

48. ЕСФ е основният инструмент на бюджета на ЕС за инвестиране в хората. Държавите членки обаче предоставят подкрепа на безработните, в това число трайно безработните, и чрез национални мерки и програми.

В хода на преговорите по програмите по ЕСФ за периода 2014—2020 г. Комисията настоятелно насърчи държавите членки да избират инвестиционните приоритети, които са най-подходящи за справяне с установените в специфичните за държавите препоръки (СДП) предизвикателства. Комисията също така предложи държавите членки да разпределят критична маса от финансирането от ЕСФ за тези най-важни предизвикателства.

49. Комисията счита, че ЕСФ е ефективен инструмент за подкрепа на хора, които са по-отдалечени от пазара на труда. Почти 75 % от общия брой участници, подпомогнати от ЕСФ, са били безработни, трайно безработни или неактивни лица.

50. Програмирането е сложен процес, тъй като е необходимо да се отговори на множество предизвикателства в държавите членки.

В държави като Ирландия финансирането от ЕС представлява по-малко от 3 % от публичното финансиране. Следователно Комисията трябва да направи стратегически избор за финансиране, който да се основава не само на регулаторните условия, приложими в този случай, но и на принципа „най-добро съотношение цена/качество“. В Ирландия действието, насочено към трайно безработните, е изпълнено с национално финансиране. Следователно трайно безработните лица не са били засегнати отрицателно от решението за оттегляне на проекта от програмата.

Що се отнася до Италия, размерът на подкрепата е бил и е значителен. В инициативите по ЕСФ и ИМЗ по различни инвестиционни приоритети до момента (31.12.2020 г.) са включени над 1,1 милиона трайно безработни участници (1 108 038 души), което е значителен брой.

Освен това държавите членки могат да решат да подкрепят някои големи предизвикателства с национално финансиране, а не с финансиране от ЕС. Финансирането от ЕСФ следва да се разглежда като част от по-широка инвестиционна стратегия.

57. Комисията и държавите членки сметнаха, че в по-голямата част от случаите не е необходимо изменение на програмите, за да се изпълни препоръката, тъй като съответните инвестиционни приоритети вече са били избрани в почти всички държави членки.

65. В общата система от показатели за ЕСФ трябваше да се постигне баланс между основните нужди от информация на равнището на ЕС и разходите за предоставяне на информацията и поради в преговорите с държавите членки отпадна разбивката по целеви групи.

Всичките 32 общи показателя за ЕСФ (12 от които се използват и за ИМЗ) се отчитат за всички инвестиционни приоритети и всички операции. С този подход се осигурява универсална и сравнима информация за постигнатото от целия фонд.

Подходът на общите показатели за резултати с акцент върху основния тип крайни резултати (които не са разбити по целеви групи) е запазен в Регламента за ЕСФ+ за периода 2021—2027 г.

68. Вж. отговора на Комисията по точка 65.

73. В допълнение към двете проучвания, посочени от ЕСП, Комисията възнамерява да извърши допълнителни оценки на подкрепата от ЕСФ за трайно безработните лица през следващите години след като бъде приключен периодът 2014—2020 г.

ЗАКЛЮЧЕНИЯ И ПРЕПОРЪКИ

78. Вж. отговора на Комисията по точки 65 и 68.

Препоръка 1— Целева подкрепа от ЕСФ за „достъп до заетост“ за дълготрайно безработните лица там, където дълготрайната безработица е висока

Комисията приема препоръката.

В хода на преговорите по програмите Комисията ще припомни необходимостта от по-добро насочване към трайно безработните в държавите членки и в регионите, където дълготрайната безработица продължава да е висока.

Препоръка 2— Свързване на подкрепата от ЕСФ за „достъпа до заетост“ с индивидуализиран подход за дълготрайно безработните лица

Комисията приема препоръката.

В контекста на Комитета за ЕСФ+ Комисията ще предостави подкрепа на държавите членки във връзка с начините за осигуряване на индивидуализиран подход, когато прилагат мерки за повишаване на активността на трайно безработните.

Препоръка 3— Оценяване на резултатите, постигнати чрез подкрепата от ЕСФ за „достъп до заетост“ по отношение на дълготрайната безработица

Комисията приема препоръката.

В тези оценки ще бъдат разгледани редица целеви групи, в това число трайно безработните, за всички тематични цели, тъй като всички те играят роля за успеха на операциите, насочени към трайно безработните или към други групи в неравностойно положение. Когато е възможно, ще бъдат набелязани добри практики и между Комисията и държавите членки ще бъдат споделени „ответни действия“.